

Nr 21.

Warszawa, d. 24 maja 1924 r.

Nr 21.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Chmielna 2 m. 6, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy — Warszawa“.

Przenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie.

CENA POJEDYŃCZEGO NUMERU Złp. 0 gr. 40.

Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

SKF

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła zębate**; **Naprężacze pasów** i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkotnące, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kłów 150, 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby rewolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczem nieustępujące najdroższemu zagranicznemu kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja walców**, obtaczanie, szlifowanie i objanie bawełną, jutą lub papierem.

Ruszty ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA

LWÓW

KRAKÓW

POZNAŃ

LUBLIN

GDAŃSK

Jerozolimska 51

Zybkiewicza 39

Basztowa 24

Wały Z. Augusta 2

Krak.-Przedm. 58

Schüsseldamm 62

PRAKTYKI STUDENCKIE W 1924 r.

Prezydjum Rady Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych zwraca się z prośbą do fabryk stowarzyszonych, które dotychczas nie odpowiedziały na okólnik Związku Nr. 9908 i nie zgłosiły wolnych miejsc dla studentów praktykantów podczas letnich wakacji, o zawiadomienie Dyrekcji Związku przed 5-ym czerwca r. b. ile miejsc zechcą zarezerwować u siebie dla praktyk studenckich.

Prezydjum Rady zaznacza, że pomimo panującego obecnie kryzysu w przemyśle metalowym fabryki stowarzyszone we własnym dobrze zrozumiałym interesie powinny za przykładem lat ubiegłych udostępnić studentom politechniki zaznajomienie się ze swymi przyszłymi warsztatami pracy.

WYCIECZKA ZBIOROWA NA WYSTAWĘ WE WROCŁAWIU.

Zarząd Oddziału Warszawskiego P. Z. P. M. organizuje wycieczkę zbiorową przedstawicieli fabryk zrzeszonych na wystawę Budownictwa i Techniki Ruchu („Bau und Betriebstechnische Ausstellung”) we Wrocławiu. Na wystawie tej są demonstrowane najnowsze sposoby obróbki metali i przykłady wzorowej organizacji ruchu warsztatowego. W zasadzie wystawa ta ma charakter wybitnie wewnętrzny i wstęp cudzoziemcom jest bardzo utrudniony. Na skutek starań wiceprezesa Oddziału i członka Rady P. Z. P. M. profesora Z. Sochackiego oraz dzięki uprzejmości zarządu firmy Linke-Hoffmann-Lauchhammer został uzyskany wstęp na wystawę dla grona członków Związku w ogra-

niczoney liczbie. Pragnący wziąć udział w wycieczce proszeni są o zapisywanie się w biurze Warszawskiej Fabryki Budowy Parowozów u inż. Maślanki (tel. 131-61).

Kierownictwo wycieczki objął p. dyrektor Rytzel. Wyjazd d. 31 maja o godz. 9.50 wieczorem pociągiem osobowym do Katowic.

Powrót 5 lub 6 czerwca rano. Koszta podróży i pobytu we Wrocławiu wyniosą od 250 do 300 zł.

Ostateczny termin zgłaszania udziału w wycieczce upływa d. 27 b. m. o godz. 3 pp.

Wiadomość o zapisach na wycieczkę podana była fabrykom zainteresowanym telefonicznie.

PRZEMYSŁ METALOWY NA IV TARGU POZNAŃSKIM.

(Ciąg dalszy).

Po obejrzeniu maszyn rolniczych przechodziło się do hali maszynowej, która była przeznaczona dla ciężkiego przemysłu. Tutaj przedewszystkiem zwracały uwagę wyroby fabryk stowarzyszonych w Polskim Związku Przemysłowców Metalowych, a mianowicie aparaty gorzelnicze T-wa Akc. Borman, Szwede, i S-ka, naczynia kuchenne fabryki „Pelikan“, rysunki urządzeń cukrowni, cementowni i cegielni, jak również aparatów do transportowania towarów fabryki T-wa Akc. Bydgoskich zakładów mechanicznych Herm. Loehnert, armatury, imadła różne, beczki i inne wyroby fabryki S-ki Akc. dla Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski z Warszawy, armatura fabryki P. Cieślak w Sosnowcu, wagi wozowe i dziesiętne warszawskiej fabryki Weber, Dahne i S-ka, obrabiarki fabryki „Pionier“, gustowne wyroby użytku domowego Tow. Akc. „Galwana“ w Bydgoszczy, dalej wystawione po raz pierwszy w Poznaniu przez znaną warszawską fabrykę maszyn młyńskich Łęgiewski i Hartwig najnowszej konstrukcji pytle płaskie samokrężne, systemu jednoskrzyniowego 1 lub 3-działowe i dwuskrzyniowego 4 lub 6 działowe, prócz tego tejsze fabryki młynek uniwersalny, maszyna szmerglowa do czyszczenia zboża i filter ssący. Następnie widziało się znane daleko po za granicami kraju motory przewoźne i stałe i tokarnię rewolwerową Sp. Akc. „Perkun“ w Warszawie. Bardzo obficie było zaopatrzone stoisko Pleszewskiej fabryki S. Samulski i S-ka, zawierając całe szeregi łożysk, smarownic własnego systemu i armatur, prócz tego piły do drzewa, dużą heblarkę - wyrówniarkę, frezownię do drzewa, uniwersalną obrabiarkę, wałki kolanowe do młócarń, kotliny do lokomobil, pompy kalifornijskie i maszyny rolnicze, jak sieczkarnie, maneże i młocarnie. Dużą ciekawość wzbudzały maszyny i wyroby „Stoczni Gdańskiej“.

Narzędzia i wyroby masowe były wystawione przez nową placówkę przemysłu metalowego — Tomaszowską fabrykę narzędzi i wyrobów metalowych, a mianowicie wiertarki ręczne i małe imadła równoległe, szlifierki ręczne i maszynki szewckie oraz kółka i haczyki do obuwia. Jak zwykle dużo miejsca zajmowały solidnie wykonane maszyny do obróbki drzewa znanej fabryki „Unja“ Zjedn. Fabryki Maszyn dawn. C. Blumwe i Syn, a więc traki pionowe różnych wielkości; poziome z samoczynnym posuwem walcowym i najrozmaitsze obrabiarki do drzewa. W dwóch miejscach były wystawione maszyny Nowo-Radomskiej fabryki „L. Warszawiński, J. Wojakowski i S-ka“, w jednym miejscu cała turbina wodna, a następnie w kiosku Banku Młynarzy Zachodnich Ziemi Polskich postaw walcowy i ryflarka do nacinania walców. Prócz powyższych w hali maszynowej mieściły się wyroby fabryki Tow. Akc. „Wiepofama“ w Poznaniu. Z pośród, wyrobów fabryk

nienależących do P. Z. P. M. w hali maszynowej widziało się wyroby stalowe fabryk: S-ka Akc. „Baildonhütte“, — maszyny introligatorskie f. B-cia Berent, okucia i zamki f. K. Dobrowolski, obrabiarki do drzewa f. „Herkuless“ — z Gniezna, wyroby miedziane f. „Huta Miedzi“, pompy studienne f. J. Kopczyński i S-ka, maszyny garbarskie f. „S. Łopieński i C. Pawlikowski“ z Warszawy, siatki druciane f. F. Makowiecki, wozy i odlewy żelazne f. St. Malinowski, artystyczne wyroby f. „Metal“ z Poznania, maszyny do gilz papierosowych i inne precyzyjne f. Ł. Nowiński, wyroby f. „Pierwszej Polskiej Fabryki Trumien Metalowych“, wagi „Rawickiej Fabryki Wag“, zgrzebła f. „Sulkiewicz i Robakowski“, wyroby druciane f. „Wadowicki Przemysł Druciany“, narzędzia stolarskie f. „A Wardziński“, motory f. „T. Windyga“, części pieców i maszyny piekarskie f. „Witte“ i obrabiarki f. „J. Zimnoch“.

(Dok. nast.)

Inż. K. Pichelski.

RYNEK TOWAROWY NA SUROWCE I ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA PRZEMYSŁU METALOWEGO.

Ceny hurtowe na surowce i artykuły techniczne dla przemysłu metalowego w dniu 23/V 1924 r. w złotych (pg. danych S. A. „Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi“).

a) za 1 tonę franco wagon stacja załadowania:

Surówka odlewnicza „Chlewiska“ na węglu	Zł.gr.
drzewnym	183,34
Surówka odlewnicza „Stąporków“ № I	181,80
Witkowska № I	177.—
Złom żeliwny (fragment lany)	123.—
Żelazo handlowe krajowe	234.—
Bednarka gorąco walcowana	270.—
Bednarka zimno walcowana	468.—
Walcówka (druć okrągły od 5 1/2 do 13 mm., kwadratowy od 5 1/4 do 8 mm.)	288.—
Blacha (cena zasadnicza)	297.—
Koks karwiński	48,10
górnosląski twardy	39.—
miękki	37,60
Węgiel kowalski myty cieszyński	36,65
dąbrowski gruby	25,82
górnosląski gruby	29,60
Cegła ogniotrwała normalna (za sztukę 0 gr. 16)	64.—
kopulakowa	67,50
Zaprawa szamotowa	32,50
Grafit podwójnie szlamowany	132.—

b) za 100 kg. loco skład Warszawa:

Pokost chemicznie czysty gwarantowany	175.—
Olej wrzecionowy 2 — 5/20°	30,51
2 — 7/20°	31,94
maszynowy II 2 — 3/50°	32,92
„ „ III 3 — 4/50°	38,02
„ „ IV 4 — 5/50°	41,45
„ „ V 5 — 6/50°	47,17
„ „ VI 6 — 7/50°	50,30
cylindrowy do pary przegrzanej do 10 atm.	55,69
„ „ „ „ „ ponad 10 atm.	61,41
„ „ „ „ nasyconej	49,97
Smar Tovotte'a	53,27
Benzyna do 0,725	71,04
„ 0,770	51,06
ponad 0,770	48,85

c) za m.³ loco skład Warszawa:

Deski sosnowe obrzynane 3/4" i grubsze	60.—
„ stolarskie 3/4" i grubsze	80.—

Kantówka obrzyn. 3—6 m. długości	60.—
Olszyna — cena przeciętna	75.—
Dębina — „ „	110.—

d) za sztukę loco skład Warszawa:

Świdry ze stali szybkoobrotowej z obsadą cylindryczną od 2,5 mm do 10 mm:			
2,5 mm	Zł. 0,55	6,5 mm	1,10
4 „	0,70	10 „	2,15
Świdry ze stali szybkoobrotowej z obsadą koniczną od 3 mm do 10 mm:			
3 mm	Zł. 2,20	17 mm	6,60
5 „	2,31	24 „	12.—
7 „	2,60	30 „	19,70
10 „	3,30	50 „	68.—
14 „	3,84	51 „	71.—

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej

(w złotych po kursie średnim dnia za 1 tonnę metr.)

D a t a	14/5	15/5	16/5	17/5	19/5
Średni kurs waluty	22,68	22,66	22,65	22,60	22,63
Antymon	1100	1100	—	—	—
Cyna standard	5020	4890	—	—	4590
Cynk hutniczy	690	690	—	—	—
Miedź elektrolityczna	1510	1500	—	—	1500
standard	1370	1430	—	—	1400
Ołów miękki hutniczy	680	690	—	—	680
Rtęć	10760	9150	—	—	—

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.
REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEŃ: *Przed tekstem:* cała strona złp. 100; pół strony złp. 60; 1/4 strony złp. 35; 1/8 strony złp. 20;
Za „ „ „ „ „ 80; „ „ „ „ „ 45; „ „ „ „ „ 27; „ „ „ „ „ 15;
1 Złp. równy frankowi złotemu podług kursu urzędowego w dniu poprzedzającym dzień płatności rachunku.

Źródła zakupu:

- Armatura na parę i wodę:** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Bezki żelazne:** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- * S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Dźwigniki—Łańcuchy:** Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
- * Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- * Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sila”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Garbarskie maszyny:** B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Gwoździarki i ciągarki:** B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Imadła ślusarskie kute:** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Konstrukcje żelazne:** Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.
- * S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Konstrukcje żelazne, schody, ciepłarnie:** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Kotły parowe:** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Kuto lane odlewy:** Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- Kuźnie połowe:** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Liny stalowe—Drut stalowy:** Bracia Jenike, inż., Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
- Lokomobile przemysłowe:** Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Łańcuchy** Warsz. Fabr. Masz. windowych „Sila”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Łańcuchy „Galla”:** Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Maszyny rolnicze:** Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Maszyny ceglarskie:** B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Odlewnie żelaza:** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Odlewnie żelaza i metali:** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- * B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Okna żelazne:** Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- * Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:** B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Prasy, tłoczarki cierne, mimośrodowe i balansowe:** B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Pędnie:** Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- * B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.
- * B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Pompy:** Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.
- Sikawki i narzędzia ogniowe:** Bracia Mencil, Fabryka Wyróbów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Suwnice (kran) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:** Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- * Bracia Jenike, inż. Warszawa, Żórawia 12, tel.: 29-64 i 220-00.
- Turbiny wodne syst. Francis’a** o wysokim współczynniku pożytecznego działania. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
- Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:** S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- * Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Walce młyńskie utwardzone:** St. Weigi i S-ka, Łódź, Senatorska 22, tel. 2-87.
- Wiertarnie kolumnowe szybkobieżne:** Najnowsze typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.

ROK ZAŁOŻENIA 1871

TOWARZYSTWO AKCYJNE
FABRYKI WYROBÓW ŻELAZNYCH
WŁ. GOSTYŃSKI i S^{KA}

W WARSZAWIE, MOKOTOWSKA 3, TELEFON 14-64 i 14-84
SKŁAD FABRYCZNY: WIERZBOWA 3, TELEFON 14-85

WAGONY wąskotorowe: osobowe i towarowe. Wagony dla tramwajów elektrycznych: motorowe i przyczepne. Wagony do celów wojskowych. **WAGONIKI** dla fabryk, kopalń, cukrowni, przemysłu leśnego i rolnictwa. **ZWROTNICE, KRZYŻOWNICE, TARCZE OBROTOWE** dla kolei normalnych i wąskotorowych. **NARZĘDZIA** do budowy i eksploatacji kolei żelaznych. **WÓZKI** bagażowe: dwu i trzykołowe: żelazne i drewniane.

FABRYKA WYKONAŁA MIĘDZY INNEMI: 1) platformy 4-osiowe, wagony izolowane do materiałów wybuchowych, wagony osobowe dla oficerów i żołnierzy oraz salony mieszkalny dla dowódcy armji, wagony ruchome, stacje telefoniczno-telegraficzne, żorawie obrotowe na wagonach na zamówienie b. władz wojskowych rosyjskich. 2) wagony osobowe dla T-wa Warsz. Dróg Żel. Dojazdowych: dr. Wilanowskiej, Grójeckiej i Jabłonna-Wawer, dr. żel. „Piotrków — Sulejów”, towarowe dla cukrowni „Zbiersk”, „Ciechanów”, „Zagłoba”, dla Mirkowskiej Fabryki Papieru, Tow. Akc. „Haberbusch i Schiele”, dla Warszawskiej Dyrekcji Kolei Państwowych etc. 3) wagony motorowe i przyczepne dla tramwajów elektrycznych miejskich w Zytomierzu, Kijowie, Ekaterynosławiu, Piatigorsku, Saratowie, Niższym - Nowogrodzie, a ostatnio w Warszawie (przyczepne).

KONSTRUKCJE ŻELAZNE: Hale, wieże, wiązania dachowe, słupy, cieplarnie, werandy, schody, okna, bramy, drzwi.

DZIAŁ MECHANICZNO-ŚLUSARSKI: Dźwigarki budowlane, dźwigniki do wagonów i parowozów, żorawie obrotowe, kafary ręczne i parowe, kuźnie polowe, brony sprężynowe, beczki i zbiorniki, taczki do węgla i betonu, balkony, balustrady, ogrodzenia, krzyże, zyrandole, żaluzje z blachy falistej.

MEBLE METALOWE: Łóżka typu angielskiego: żelazne lakierowane, mosiężne i niklowane, łóżka košzarowe i szpitalne, materace z drutu stalowego, umywalnie, lodownie pokojowe, meble ogrodowe, urządzenia szatni.

ODLEWY z żelaza, mosiądzu, aluminium, cynku i t. p.

SPAWANIE elektrycznością i autogenem.

WSZELKIE WYROBY KUTE: surowe i obrobione.

CIĄGARNIA RUR i karnesów różnych profili.

WALCOWANIE blachy falistej.

STOLARNIA MECHANICZNA.

